

וּנְפֹשׁ מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, שְׁהִיא בְּגוּפָא, דְּאָדָם
שְׁהוּא מְשָׁר עֲמִין דְּלֹא אֶקְרוּן אָדָם. וּמָה
אָמַר. וּבְחֵרְתָּ בְּחַיִּים.

וְעַל דָּא אֵית שִׁידִין יְהוּדָאִין. וְלֹא אַתָּא פִּסּוּקָא,
דְּאָמַר (שמות כ ג) לֹא יִהְיֶה לָּךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים,
אֶלָּא לִישְׁמַעְאֵל וּלְעֵשׂוֹ. וְאֱלֹהִים אֲחֵרִים מִן
יִשְׁמַעְאֵל וְעֵשׂוֹ מֵאֵן אַתָּר נִפְקוּ. מִן הַשְּׁמָרִים
שֶׁל שְׂדִים יְהוּדָאִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה יד כט)
כִּי מְשׁוֹרֵשׁ נָחַשׁ יֵצֵא צָפַע. וְעַל דָּא, אִם אָמַר
לָךְ יֵצֵר הָרַע, חָטָא, וְשָׂכַב עִם הַבְּהֵמָה, אֵל
תֵּאֲמָן בּוֹ.

וְעַל דָּא, אֵית שְׂדִין יְהוּדָאִין וַיִּשְׁמַעְאֲלִים
וְנוֹצְרִים, וְהַגְדוּלָּה לְבָנֵי עֵשׂוֹ
וַיִּשְׁמַעְאֲלִים. וּמֵאִיזָה מְקוֹם הִיא. מִן הַגּוֹפּוֹת
שֶׁלָּהֶם, שְׁהֵם אֲחִים עֲמָנוּ מִן הַגּוֹף, וְלֹא
מִנְשָׁמָה, וְלֹא מִן רוּחַ, וְלֹא מִנְפֶּשׁ, וְלֹא
מִנְשִׁמְתָּא לְנִשְׁמָתָא.

וְאֵנִי פּוֹתֵחַ לָךְ פֶּתַח גְּדוֹל. כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם
מִשְׁתַּחֲוִים לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֱלֹהִים
שֶׁל בְּנֵי עֵשׂוֹ, הוּא יִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם. מִנְלָן. רִמְזָא
שְׁאָמַר הַכְּתוּב, (במדבר כב כ) וַיִּבֹּא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם
בַּחֲלוֹם הַלֵּילָה, אֱלֹהִים שְׁלוֹ יִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ, וַיִּבֹּא
עַד בֵּיתוֹ, וַיְדַבֵּר עִמּוֹ בִּלְעָם מִן הַחֲלוֹן (נ"א חֲלוֹם)
שְׁלוֹ. וְזֶה לָמָּה. בְּשִׁבְלֵי כְבוֹד הַגּוֹף, שְׁהוּא
עֵיקָר שְׁלָהֶם.

וְעַל דָּא, כָּל גּוֹי שִׁיעֲשֵׂה תְּשׁוּבָה, וַיִּתְּפַרְשׁ
מִעֲבֹדָה זָרָה וּמִעֲבִירָה, יַעֲזוּל קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בֵּיה רוּחַ קְדִישָׁא וְנִפְשָׁא קְדִישָׁא.
וְעַל דָּא יֵשׁ לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. וְלֹא עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא חֵלֶק בְּפָנֵי עֲצָמוֹ, וְעוֹלָם בְּפָנֵי
עֲצָמוֹ.

וְכֵן זֶה לָמָּה. בְּשִׁבְלֵי הַשְּׁמָרִים שִׁישׁ בְּגוּפוֹ,
שְׁהֵם מִן הַטּוֹמְאָה. וְהַרוּחַ הַקְדוּשָׁה, וְנִפְשׁ הַקְדוּשָׁה, שִׁיעֲשׁוּ עַל

וּנְשָׁמָה וְרוּחַ וְנִפְשׁ מִצַּד הַשְּׁמָאֵל,
שְׁהִיא בְּגוֹף, שְׁאָדָם שְׁהוּא מְשָׁר
עֲמִים שְׁלֹא נִקְרָאִים אָדָם. וּמָה
אָמַר? וּבְחֵרְתָּ בְּחַיִּים.

וְעַל זֶה יֵשׁ שְׂדִים יְהוּדִים, וְלֹא
כָּא הַפִּסּוּק שְׁאָמַר לֹא יִהְיֶה לָּךְ
אֱלֹהִים אֲחֵרִים, אֶלָּא לִישְׁמַעְאֵל
וּלְעֵשׂוֹ. וְאֱלֹהִים אֲחֵרִים
מִישְׁמַעְאֵל וּמִעֵשׂוֹ מֵאִיזָה מְקוֹם
יֵצְאוּ? מִן הַשְּׁמָרִים שֶׁל הַשְּׂדִים
הַיְּהוּדִים, וְעַל זֶה כְּתוּב (ישעיה יד)
כִּי מְשׁוֹרֵשׁ נָחַשׁ יֵצֵא צָפַע. וְעַל
כֵּן, אִם אָמַר לָךְ יֵצֵר הָרַע חָטָא
וְשָׂכַב עִם הַבְּהֵמָה - אֵל תֵּאֲמָן בּוֹ.
וְעַל זֶה יֵשׁ שְׂדִים יְהוּדִים
וַיִּשְׁמַעְאֲלִים וְנוֹצְרִים, וְהַגְדוּלָּה
לְבָנֵי עֵשׂוֹ וַיִּשְׁמַעְאֲלִים. וּמֵאִיזָה
מְקוֹם הִיא? מִן הַגּוֹפּוֹת שֶׁלָּהֶם,
שְׁהֵם אֲחִים עֲמָנוּ מִן הַגּוֹף, וְלֹא
מִנְשָׁמָה, וְלֹא מִן רוּחַ, וְלֹא מִנְפֶּשׁ,
וְלֹא מִנְשִׁמְתָּא לְנִשְׁמָתָא.

וְאֵנִי פּוֹתֵחַ לָךְ פֶּתַח גְּדוֹל. כָּל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל הֵם מִשְׁתַּחֲוִים לְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא. וְאֱלֹהִים שֶׁל בְּנֵי עֵשׂוֹ,
הוּא יִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם. מִנְלָן לָנוּ?
רִמְזָא שְׁאָמַר הַכְּתוּב, וַיִּבֹּא אֱלֹהִים
אֶל בִּלְעָם בַּחֲלוֹם הַלֵּילָה. אֱלֹהִים
שְׁלוֹ יִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ. (במדבר כב) וַיִּבֹּא
עַד בֵּיתוֹ, וַיְדַבֵּר עִמּוֹ בִּלְעָם מִן
הַחֲלוֹן שְׁלוֹ. (נ"א חֲלוֹם) וְזֶה לָמָּה?
בְּשִׁבְלֵי כְבוֹד הַגּוֹף, שְׁהוּא עֵיקָר
שְׁלָהֶם.

וְעַל זֶה, כָּל גּוֹי שִׁיעֲשֵׂה תְּשׁוּבָה
וַיִּפְרֹד מִעֲבֹדָה זָרָה וּמִעֲבִירָה,
יִכְנִס הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹ רוּחַ
קְדוּשָׁה וְנִפְשׁ קְדוּשָׁה. וְעַל זֶה יֵשׁ
חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא וְלֹא עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא חֵלֶק בְּפָנֵי עֲצָמוֹ
וְעוֹלָם בְּפָנֵי עֲצָמוֹ.

וְכֵן זֶה לָמָּה? בְּשִׁבְלֵי הַשְּׁמָרִים
שִׁישׁ בְּגוּפוֹ, שְׁהֵם מִן הַטּוֹמְאָה.
וְהַרוּחַ הַקְדוּשָׁה, וְנִפְשׁ הַקְדוּשָׁה,

שִׁיעֲשׁוּ עַל הַטּוֹמְאָה. וְהַרוּחַ הַקְדוּשָׁה, וְנִפְשׁ הַקְדוּשָׁה, שִׁיעֲשׁוּ עַל

השְׁמֵרִים, בְּחֻזְקָה גְּדוֹלָה יָבִיאוּ לָהּ לָזֶה הַגּוֹף, כְּמוֹ הָאָדָם הָדָר בְּאַשְׁפָּה. וּמַשְׁיֵמוֹת נֶאֱבָדִים הַשְׁמֵרִים שָׁלוּ.

וְעַל דָּא אָמְרוּ, הַגּוֹף מִן הַכּוֹתִי, בְּחֵייו טָמָא, וּבְמוֹתוֹ טָהוֹר. לָמָּה. בְּשִׁבִּיל שְׁתַּתְּאֲבָד נִשְׁמָתָא דִּילִיהּ, וְהַגּוֹף יָשׁוּב אֶל הָעֵפֶר כְּשֶׁהִיָּה. הִיְהוּדִי, בְּחֵייו טָהוֹר, וּבְמוֹתוֹ טָמָא. בְּשִׁבִּיל שְׁנִשְׁמָתוֹ עוֹלָה לְמָקוֹם גְּבוּהָ, וְנִשְׁאַר נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית בַּגּוֹף. וְעַל דָּא, זֶה נִקְרָא טָמָא בְּמוֹתוֹ. וְהַכּוֹתִי טָהוֹר.

לָמָּה הַדְּבָר דּוּמָה, לְתַרְיֵן אֵילָנִין, חֵד קְדִישָׁא, וְחֵד מְסַאבָּא. מָאן הוּי קְדִישָׁא, וּמָאן הוּי מְסַאבָּא. מָאן דְּעֵבִיד אֵיבָא, הוּי קְדִישָׁא. וּמָאן דְּלֹא עֵבִיד אֵיבָא, הוּי מְסַאבָּא. וְדִין הוּא דְּיַעֲבֹד צֶל לַעֲבֹדָה זָרָה. וְעַם כָּל דָּא הֵם נְטוּעִים בְּאַרְצָא, וְלֹחֵד אֵילָנָא אֵית מִיִּין, וְלֹאֲיִלָּנָא אַחֲרִינָא לִית (נ"א אֵית) מִיִּין, וְעַם כָּל דָּא, אֵילָנָא חֵד יַעֲבִיד אֵיבָא, וְאֵילָנָא חֵד לֹא יַעֲבִיד אֵיבָא.

בְּדוּגְמָא דָּא, אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, וּבְנֵי אוֹמוֹת. תְּרִי אֵילָנִין, דְּאֵינּוּן נְטִיעִין בְּאַרְעָא. רוּחָא דְּקְדִישָׁא, וְרוּחָא דְּמְסַאבָּא, דָּא הוּא הָאֵילָנוֹת, וְאֵינּוּן בְּאַרְעָא חֵדָא, דְּאֵינּוּן מִן גּוֹפָא, אַחוּנָא עֲמָנָא. (דף צו ע"ב) וְלֹחֵד אֵית מִיִּין וְעֵבִיד אֵיבָא, דָּא אֵיהִי אוֹרֵייתָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל, שְׁנַמְשָׁלָה לְמִים, שְׁנַמְרָא (ישעיה נה א) הוּי כָּל צִמָּא לְכוּ לְמִים, וְאֵין מִים אֱלָא תוֹרָה.

וְעַל גּוֹפָא דִּישְׂרָאֵל אָמַר, (בראשית א יא) וְעַץ עוֹשֶׂה פְּרִי אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ וּגו'. וְיִרִית גִּינְתָא דְּעֵדֶן. וְיִרִית גּוֹפָא קְדִישָׁא דְּלַעֲיִלָּא. וְנִהְיִית נִשְׁמָתוֹ מֵאוֹר הַשְּׁכִינָה.

וְאִי תִימָא אָמַרְתָּ, דְּלִית אֵיבָא בְּאֵילָנָא דְּמְסַאבָּא, לָמָּה הִפְסוּק אָמַר עַץ עוֹשֶׂה

שְׁיִשְׁבוּ עַל הַשְּׁמֵרִים, בְּחֻזְקָה גְּדוֹלָה יָבִיאוּ אוֹתָהּ לָזֶה הַגּוֹף, כְּמוֹ הָאָדָם הָדָר בְּאַשְׁפָּה. וּמַשְׁיֵמוֹת, נֶאֱבָדִים הַשְּׁמֵרִים שָׁלוּ.

וְעַל זֶה אָמְרוּ, הַגּוֹף מִן הַכּוֹתִי - בְּחֵייו טָמָא, וּבְמוֹתוֹ טָהוֹר. לָמָּה? בְּשִׁבִּיל שְׁתַּתְּאֲבָד נִשְׁמָתוֹ, וְהַגּוֹף יָשׁוּב אֶל הָעֵפֶר כְּשֶׁהִיָּה. הִיְהוּדִי - בְּחֵייו טָהוֹר, וּבְמוֹתוֹ טָמָא, בְּשִׁבִּיל שְׁנִשְׁמָתוֹ עוֹלָה לְמָקוֹם גְּבוּהָ, וְנִשְׁאַר נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית בַּגּוֹף. וְעַל זֶה, זֶה נִקְרָא טָמָא בְּמוֹתוֹ, וְהַכּוֹתִי טָהוֹר.

לָמָּה הַדְּבָר דּוּמָה? לְשֵׁנֵי אֵילָנוֹת, אֶחָד קְדוֹשׁ וְאֶחָד טָמָא. מִי הוּא הַקְּדוֹשׁ, וּמִי הוּא הַטָּמָא? מִי שְׁעוֹשֶׂה פְּרִי הוּא הַקְּדוֹשׁ, וּמִי שְׁאֵין עוֹשֶׂה פְּרִי הוּא הַטָּמָא. וְזֶהוּ שְׁיַעֲשֶׂה צֶל לַעֲבֹדָה זָרָה. וְעַם כָּל זֶה הֵם נְטוּעִים בְּאַרְצָא, וְלֹעֲצִין אֶחָד יֵשׁ מִים, וְלֹעֲצִין הָאֲחֵר אֵין (ש) מִים. וְעַם כָּל זֶה, עַץ אֶחָד יַעֲשֶׂה פְּרִי, וְעַץ אֶחָד לֹא יַעֲשֶׂה פְּרִי.

בְּדוּגְמָא הַזֶּה הֵם יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי הָאֻמוֹת. שְׁנֵי אֵילָנוֹת, שֶׁהֵם נְטוּעִים בְּאַרְצָא. רוּחַ שֶׁל קְדוּשָׁה, וְרוּחַ שֶׁל טָמְאָה. זֶהוּ הָאֵילָנוֹת, וְהֵם בְּאַרְצָא אַחַת, שֶׁהֵן מִן הַגּוֹף, אַחֲרֵינוּ עֲמָנוּ. וְלֹאֲחֵד יֵשׁ מִים וְעוֹשֶׂה פְּרִי, זֶה הִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁנַמְשָׁלָה לְמִים, שְׁנַמְרָא (ישעיה נה) הוּי כָּל צִמָּא לְכוּ לְמִים, וְאֵין מִים אֱלָא תוֹרָה.

וְעַל הַגּוֹף שֶׁל יִשְׂרָאֵל אָמַר, וְעַץ עוֹשֶׂה פְּרִי אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ וּגו'. וְיִרִישׁ גֵּן הָעֵדֶן, וְיִרִישׁ גּוֹף קְדוֹשׁ שְׁלִמְעָלָה, וְנִהְיִית נִשְׁמָתוֹ מֵאוֹר הַשְּׁכִינָה.

וְאִם תֹּאמַר, אָמַרְתָּ, שְׁאֵין פְּרִי בְּאֵילָן הַטָּמְאָה, לָמָּה הִפְסוּק אָמַר עַץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ? אֵין בְּפְרִי הָעֵץ שְׁיַעֲשֶׂה צֶל לַעֲבֹדָה

זרה שיאמרו עליו שיעשה פרי, שלא אוכלים ממנו, וידפנו הרוח. ועל זה אמר, לא כן הרשעים פי אם כמץ וגו'.

ויש לאילן הזה של הטמאה מים, ולא יעשה פרי, אלא כמו שאמרנו, כמ"ץ אשר תדפנו רוח. זו התורה שלהם, שכתוב (תהלים א) לא כן הרשעים פי אם כמץ כו'. מה שאין כן בישראל, מה כתוב? והיה כעץ שתול על פלגי מים.

רבי אושעיא אמר, בא וראה, מעץ הדעת טוב ורע, זרע דוד כמו זה, עץ הדעת טוב ורע. טוב - מצד האבות, ורע - מצד האמהות, שהיו מן האמות. ועם כל זה, לא מהחציפות שלהם זה היה. כיון ששמע רבי אלעזר בר יוסי את זה, בא ונשקו בראשו. אמר רבי חסדאי, רות מצניעות שבהם היתה, ונכנסה תחת כנפי השכינה, ויצא ממנה דוד. והמלכים התחייבו להיות מזרע דוד, כדי שיהיו רחמנים ואכזרים. רחמנים מצד האב, ואכזרים מצד האם. וזה וזה צריך להיות באחד. ולפיכך זרע דוד נוקם ונוטר פנחש לאמות, ורחמן לישראלים.

אמר רבי חלפתא, כשושנה בין החוחים נותנת ריח טוב - כך רות מזרע האמות נתנה ריח טוב לפני הקדוש ברוך הוא. כשושנה שהעלתה ריח טוב - כך רות ממעשיה הטובים נכנסה תחת כנפי השכינה.

שאל רבי פדת את בנו של רבי יוסי איש סוכו, רות, כיון שנתגיירה, מפני מה לא קראוה בשם אחר? אמר לו, כך שמעתי, בשם אחר היה לה, וכשנשאת למחלון, קראו שמה רות, ומשם עלתה בשם זה. שהרי כשנשאת

פרי למינו. אין באיבא דאילנא, דיעביד צל לעבודה זרה, שיאמרו עליו דיעביד איבא, דלא אכלין מיניה, וידפנו הרוח. ועל זה אמר, (תהלים א ד) לא כן הרשעים פי אם כמץ וגו'.

ואית לאילנא דא דמסאבא מין, ולא יעביד איבא, אלא כמא דאמרנא, כמ"ץ אשר תדפנו רוח. דא אורייתא דלהון, דכתיב לא כן הרשעים פי אם כמץ כו'. מה שאין כן בישראל, מה פתיב. (שם א) והיה כעץ שתול על פלגי מים.

רבי אושעיא אמר, בא וראה מעץ הדעת טוב ורע, זרע דוד כהאי גוונא עץ הדעת טוב ורע. טוב מצד האבות. ורע מצד האמהות, שהיו מן האומות. ועם כל זה, לאו מחציפות דלהון הוות. כיון ששמע רבי אלעזר בר יוסי דא בא ונשקו בראשו.

אמר רבי חסדאי, רות מצניעות שבהם היתה, ונכנסה תחת כנפי השכינה, ויצא ממנה דוד. והמלכים התחייבו להיות מזרע דוד, כדי שיהיו רחמנים ואכזרים. רחמנים מצד האב, ואכזרים מצד האם. וזה וזה צריך להיות באחד. ולפיכך, זרע דוד, נוקם ונוטר פנחש לאומות ורחמן לישראלים.

אמר רבי חלפתא, כשושנה בין החוחים, נותנת ריח טוב, כך רות מזרע האומות, נתנה ריח טוב לפני הקדוש ברוך הוא. כשושנה שהעלתה ריח טוב, כך רות ממעשיה הטובים נכנסה תחת כנפי השכינה. שאל רבי פדת, לבריה של רבי יוסי איש סוכו. רות, כיון שנתגיירה, מפני מה לא קראוה בשם אחר. אמר ליה, כך שמעתי, בשם אחר היה לה, וכשנשאת למחלון, קראו שמה רות. ומשם עלתה בשם זה. דהא

בְּשִׁנְשֹׂאת לְמַחְלוֹן נִתְגִּיֶּרָה, וְלֹא לְאַחַר זְמַן. אָמַר לוֹ, וְהִכְתִּיב אַחֵר כָּךְ, בְּאֲשֶׁר תִּלְיִנִי אֵלַיִן וְאֶלְהִיךָ אֱלֹהֵי וְכוּ', הִרְבָּה הַתְּרֹאוֹת עָשְׂתָה נַעֲמִי, בְּדַתְנִינָן, וְכוּלָן קִבְּלָה עָלֶיהָ. וְאִם נִתְגִּיֶּרָה קוֹדֵם, לָמָּה לָהּ הַשְׁתָּא פּוֹלֵי הָאִי.

אָמַר לוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם שִׁנְשֹׂאָה מַחְלוֹן, וְהִיא גוֹיָה, אֵלָּא בְּשִׁנְשֹׂאָה נִתְגִּיֶּרָה, וּבְחֻזְקָת אֵימַת בַּעֲלָה פִּיּוֹן שְׁמָתוֹ בַּעֲלִיָּהּ, עֲרָפָה חֲזָרָה לְסוּרְחָנָה, וְרוֹת עֲמָדָה בְּטַעֲמָה. דְּכָתִיב, הִנֵּה שָׁבָה יְבֻמְתָּךְ אֶל עַמָּהּ וְאֶל אֱלֹהֶיהָ וְרוֹת דְּבָקָה בָּהּ, כְּמוֹ שֶׁהִיָּתָה בַּתְּחִילָה. פִּיּוֹן שְׁמָת בַּעֲלָה, בְּרִצּוֹנָה דְּבָקָה בַּתּוֹרָה.

אָמַר לוֹ, שְׁמַעְתָּ מַה שְּׁמָה בַּתְּחִילָה. אָמַר לִיהָ, (ס"א פלוגייתא) גִּילִית שְׁמָה. בְּשִׁנְשֹׂאָה מַחְלוֹן, קָרָא לְשְׁמָה רוֹת. עֲרָפָה, הִרְפָּה שְׁמָה, וְחֲזָרָה לְסוּרְחָנָה, וְלִשְׁמָה, וְלַעֲמָה, וְלֶאֱלֹהֶיהָ, דְּכָתִיב הִנֵּה שָׁבָה יְבֻמְתָּךְ אֶל עַמָּהּ וְאֶל אֱלֹהֶיהָ. אֶל עַמָּה, לְהַקְרֵא בְּשֵׁם הָרֹאשׁוֹן. וְאֶל אֱלֹהֶיהָ, לַעֲבוֹד עֲבוֹדָה זָרָה.

רַבִּי רַחוּמָאִי, וְרַבִּי קִיסְמִי בֶּן גִּיְרִי, הָווּ שְׂכִיחֵי בְּהַדִּי הַדִּדִּי בְּאוֹנוֹ, מִשְׁבֶּת לְשִׁבְתָּ. יוֹמָא חַד הָווּ יְתִבִּי, וְרַבִּי רַחוּמָאִי הָוָה יְתִיב וְדָרַשׁ, וְעָמָא יְתִבִּי קָמִיָּה. פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה כד טו) עַל כֵּן בְּאֲרִים כְּבָדוֹ ה'. מֵאִי בְּאֲרִים. אֵלּוֹ אֲוִרִים וְתוֹמִים.

דִּבֶּר אַחֵר. בְּאֲוִרִים: בְּשִׁתֵּי אִישׁוֹת, שֶׁהֵם בְּצִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַיִם. דְּכָתִיב, (שם לא ט) נָאֵם ה' אֲשֶׁר אֹר לֹו בְּצִיּוֹן וְתִנּוֹר לֹו בִירוּשָׁלַם. וְאִין בְּגִי אָדָם יוֹדְעִים בָּהֶם.

בְּצִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם לְבַד סִלְקָא דַּעְתָּךְ. אֵלָּא, כְּמוֹ דְּצִיּוֹן וִירוּשָׁלַם דָּא עִם דָּא, הִכָּא נִמִּי אֵלַיִן דָּא עִם דָּא, וְהֵם כְּעִין זָכָר וְנִקְבָּה.

לְמַחְלוֹן נִתְגִּיֶּרָה, וְלֹא לְאַחֵר זְמַן. אָמַר לוֹ, וְהִרְי כְּתוּב אַחֵר כָּךְ, (רות א) בְּאֲשֶׁר תִּלְיִנִי אֵלַיִן וְאֶלְהִיךָ אֱלֹהֵי וְכוּ'. הִרְבָּה הַתְּרֹאוֹת עָשְׂתָה נַעֲמִי, כְּמוֹ שֶׁשְּׁנִינוּ, וְכוּלָן קִבְּלָה עָלֶיהָ. וְאִם נִתְגִּיֶּרָה קוֹדֵם, לָמָּה לָהּ כַּעַת כָּל זֶה?

אָמַר לוֹ, חֵס וְחִלְלָה שִׁנְשֹׂאָה מַחְלוֹן וְהִיא גוֹיָה, אֵלָּא בְּשִׁנְשֹׂאָה נִתְגִּיֶּרָה, וּבְחֻזְקָת אֵימַת בַּעֲלָה עֲמָדָה הִיא וְעֲרָפָה בַּעֲנָן זֶה. פִּיּוֹן שְׁמָתוֹ בַּעֲלִיָּהּ, עֲרָפָה חֲזָרָה לְסוּרְחָנָה, וְרוֹת עֲמָדָה בְּטַעֲמָה, שְׁכָתוֹב, הִנֵּה שָׁבָה יְבֻמְתָּךְ אֶל עַמָּהּ וְאֶל אֱלֹהֶיהָ, וְרוֹת דְּבָקָה בָּהּ, כְּמוֹ שֶׁהִיָּתָה בַּתְּחִילָה. פִּיּוֹן שְׁמָת בַּעֲלָה, בְּרִצּוֹנָה דְּבָקָה בַּתּוֹרָה.

אָמַר לוֹ, שְׁמַעְתָּ מַה שְּׁמָה בַּתְּחִילָה? אָמַר לוֹ, (פלוגייתא) גִּילִית שְׁמָה. בְּשִׁנְשֹׂאָה מַחְלוֹן, קָרָא לְשְׁמָה רוֹת. עֲרָפָה, הִרְפָּה שְׁמָה, וְחֲזָרָה לְסוּרְחָנָה, וְלִשְׁמָה, וְלַעֲמָה, וְלֶאֱלֹהֶיהָ, שְׁכָתוֹב (שם) הִנֵּה שָׁבָה יְבֻמְתָּךְ אֶל עַמָּהּ וְאֶל אֱלֹהֶיהָ. אֶל עַמָּה - לְהַקְרֵא בְּשֵׁם הָרֹאשׁוֹן. וְאֶל אֱלֹהֶיהָ - לַעֲבוֹד עֲבוֹדָה זָרָה.

רַבִּי רַחוּמָאִי וְרַבִּי קִיסְמִי בֶּן גִּיְרִי הָיוּ מְצוּיִים יַחַד בְּאוֹנוֹ מִשְׁבֶּת לְשִׁבְתָּ. יוֹם אֶחָד הָיוּ יוֹשְׁבִים, וְרַבִּי רַחוּמָאִי הָיָה יוֹשֵׁב וְדוֹרַשׁ, וְהָעָם יוֹשֵׁב לְפָנָיו. פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה כד) עַל כֵּן בְּאֲרִים כְּבָדוֹ ה'. מַה זֶה בְּאֲרִים? אֵלּוֹ אֲוִרִים וְתוֹמִים.

דִּבֶּר אַחֵר, בְּאֲרִים - בְּשִׁתֵּי אִישׁוֹת, שֶׁהֵם בְּצִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם, שְׁכָתוֹב (שם לא) נָאֵם ה' אֲשֶׁר אֹר לֹו בְּצִיּוֹן וְתִנּוֹר לֹו בִירוּשָׁלַם. וְאִין בְּגִי אָדָם יוֹדְעִים בָּהֶם.

בְּצִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם לְבַד עוֹלָה עַל דַּעְתָּךְ? אֵלָּא, כְּמוֹ שֶׁצִּיּוֹן וִירוּשָׁלַם זֶה עִם זֶה, כָּךְ גַּם אֵלּוֹ

זֶה עִם זֶה, וְהֵם כְּעֵין זִכָּר וְנִקְבָּה. וְהוּא אֵשׁ שֶׁל זִכָּר חָלוּשׁ, וְשֶׁל נִקְבָּה חֲזָק. זֶה אֵצֶל צִיּוֹן, וְזֶה אֵצֶל יְרוּשָׁלַיִם.

וְאִין לֶךְ אָדָם בְּעוֹלָם שְׂאִין לוֹ שְׂתִי אִשּׁוֹת אֱלוֹ, וְהֵם נִקְרָאִים יִצָּר הָרַע וְיִצָּר הַטּוֹב. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתְּנָם לִבְנֵי אָדָם כְּדִי לְנִסּוּתָם בָּהֶם, וְהַכְּתוּב אָמַר, עַל כֵּן בְּאָרִים כִּבְדּוֹ ה', בָּהֶם הָאָדָם מְכַבֵּד לְקוֹנוֹ.

שְׂעַר אֶחָד יֵשׁ תַּחַת צִיּוֹן, וְהוּא תַּחַת הָאָרֶץ אֲלֵפִים אַמּוֹת עַל אֲלֵפִים אַמּוֹת, וְהַתְּחִלַּת הָאֵשׁ הוּא דֶק וְחָלוּשׁ. וְהַשְׂעַר הַזֶּה הוּא נִקְרָא צְפוֹנִית, וּמִשָּׁם הוֹלֵךְ וּמִתְפַּשֵּׁט עַד יְרוּשָׁלַיִם, מְקוֹם הַר הַבַּיִת, עַד מְקוֹם שְׁעוֹמֵד כָּל זִכָּר לַהֲרָאוֹת אֶת פְּנֵי הָאֲדוֹן ה' צָבָאוֹת.

מָה הַטָּעַם? מְפַנֵּי שְׁשֵׁם תַּחַת הַר הַבַּיִת, שְׁעוֹמֵד לִפְנֵי הָעֲזָרָה, מִתְּחַתּוֹ שְׁעוֹר שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וּשְׁשִׁים וְחֲמִשָּׁה אַמּוֹת כְּפָלִים הָאֵשׁ. אָבֵל לְמַעְלָה, הָאֵשׁ אֵינוֹ בּוֹעֵר כְּתַנּוּר דִּגְמָתָהּ, וְלִמְטָה, הָאֵשׁ בּוֹעֵר כְּתַנּוּר חֲזָק. וְלִמְטָה, הָאֵשׁ דִּגְמָתָהּ הָעֲרָלָה הַחוּפְפֶת עַל הַבְּרִית, וְהִיא לְמַטָּה.

וְעַל כֵּן, כָּל זִכָּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּרִית נִרְשָׁם, עוֹמֵד עָלָיו לִפְנֵי הָאֲדוֹן ה'. וּמְפַנֵּי כֹךְ, עַל כֵּן בְּאֲרִי"ם כִּבְדּוֹ ה'. בְּאוֹר שֶׁל צִיּוֹן, וְאוֹר שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם.

שְׂעַר הַתַּנּוּר הַחֲזָק נִקְרָא עֶרֶל, וּכְשֶׁהֲזָכְרִים עוֹמְדִים עָלָיו, נִשְׁקָע אוֹתוֹ הָאֵשׁ עַד תְּהוֹם רַבָּה, וְהוּא אֵשׁ שֶׁל גִּיהֵנָם.

וְיֵשׁ לוֹ שְׁבָעָה שְׁמוֹת לִיצָר הָרַע, וְאֵלּוּ הֵם: רַע, טָמֵא, שָׁטָן, שׁוֹנֵא, אֶבֶן מִכְשׁוֹל, עֶרֶל, צְפוֹנִי. וְשְׁבָעָה שְׁמוֹת לַגִּיהֵנָם, וְאֵלּוּ הֵם: בּוֹר, שַׁחַת, דּוּמָה, טִיט הַיָּוֵן, שְׂאוֹל, צִלְמוֹת, אֶרֶץ תַּחְתִּית. שְׁבָעָה פְּתָחִים יֵשׁ לַגִּיהֵנָם, כְּנֶגֶד שְׁבָעָה

וְהוּא אֵשׁ שֶׁל זִכָּר, חָלוּשׁ. וְשֶׁל נִקְבָּה, חֲזָק. זֶה אֵצֶל צִיּוֹן, וְזֶה אֵצֶל יְרוּשָׁלַיִם.

וְאִין לֶךְ אָדָם בְּעוֹלָם, שְׂאִין לוֹ שְׂתִי אִשּׁוֹת אֱלוֹ, וְהֵם נִקְרָאִים יִצָּר הָרַע וְיִצָּר הַטּוֹב. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתְּנָם לִבְנֵי אָדָם, כְּדִי לְנִסּוּתָם בָּהֶם. וְהַכְּתוּב אָמַר, עַל כֵּן בְּאֲוִרִים כִּבְדּוֹ ה', בָּהֶם הָאָדָם מְכַבֵּד לְקוֹנוֹ.

שְׂעַר אֶחָד יֵשׁ תַּחַת צִיּוֹן, וְהוּא תַּחַת הָאָרֶץ אֲלֵפִים אַמּוֹת עַל אֲלֵפִים אַמּוֹת, וְהַתְּחִלַּת הָאֵשׁ, הוּא דֶק וְחָלוּשׁ. וְהַשְׂעַר הַזֶּה הוּא נִקְרָא צְפוֹנִית, וּמִשָּׁם הוֹלֵךְ וּמִתְפַּשֵּׁט עַד יְרוּשָׁלַיִם, מְקוֹם הַר הַבַּיִת, עַד מְקוֹם שְׁעוֹמֵד כָּל זִכָּר לַהֲרָאוֹת אֶת פְּנֵי הָאֲדוֹן ה' צָבָאוֹת.

מֵאִי טָעָמָא. מְפַנֵּי שְׁשֵׁם תַּחַת הַר הַבַּיִת, שְׁעוֹמֵד לִפְנֵי הָעֲזָרָה, מִתְּחַתּוֹ, שְׁעוֹר שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וּשְׁשִׁים וְחֲמִשָּׁה אַמּוֹת כְּפָלִים הָאֵשׁ. אָבֵל לְמַעְלָה, הָאֵשׁ אֵינוֹ בּוֹעֵר כְּתַנּוּר חֲזָק. וְלִמְטָה, הָאֵשׁ דּוּגְמָתָהּ הָעֲרָלָה, הַחוּפְפֶת עַל הַבְּרִית, וְהִיא לְמַטָּה.

וְעַל כֵּן כָּל זִכָּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּרִית נִרְשָׁם, עוֹמֵד עָלָיו לִפְנֵי הָאֲדוֹן ה'. וּמְפַנֵּי כֹךְ, עַל כֵּן בְּאֲוִרִי"ם כִּבְדּוֹ ה'. בְּאוֹר שֶׁל צִיּוֹן, וְאוֹר שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם.

שְׂעַר הַתַּנּוּר הַחֲזָק, נִקְרָא עֶרֶל. וּכְשֶׁהֲזָכְרִים עוֹמְדִים עָלָיו, נִשְׁקָע אוֹתוֹ הָאֵשׁ עַד תְּהוֹם רַבָּה. וְהוּא אֵשׁ שֶׁל גִּיהֵנָם.

וְיֵשׁ לוֹ שְׁבָעָה שְׁמוֹת לִיצָר הָרַע, וְאֵלּוּ הֵם: רַע, טָמֵא, שָׁטָן, שׁוֹנֵא, אֶבֶן מִכְשׁוֹל, עֶרֶל, צְפוֹנִי. וְשְׁבָעָה שְׁמוֹת לַגִּיהֵנָם, וְאֵלּוּ הֵם: בּוֹר, שַׁחַת, דּוּמָה, טִיט הַיָּוֵן, שְׂאוֹל, צִלְמוֹת, אֶרֶץ תַּחְתִּית. שְׁבָעָה פְּתָחִים יֵשׁ לַגִּיהֵנָם, כְּנֶגֶד שְׁבָעָה שְׁמוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ. שְׁבָעָה מְדוּרוֹת הֵן זֶה עַל זֶה, וְכוּלָן מְדוּרוֹת מְזוּמָנִים לְרָשָׁעִים לִידוֹן